

ارزشیابی درونی گروه میکروب شناسی دانشگاه علوم پزشکی جهرم

نویسندگان:

ریحانه روحی جهرمی^{۱*}، محمد حسن دوامی^۲، حجت اله حورنگ^۳

۱- گروه میکروب شناسی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران

۲- گروه میکروب شناسی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران

۳- گروه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Volume 4, Number 1, Spring 2015

چکیده:

مقدمه: یکی از سیاست های وزارت بهداشت تشویق گروه های آموزشی برای انجام ارزیابی های درونی می باشد. گروه میکروب شناسی از اولین گروه های شکل گرفته در دانشکده ی پزشکی جهرم است که همگام با تحولات علم آموزش پزشکی از حالت تئوری محض خارج و دامنه ی آن به بالین کشیده شده است. ارزشیابی درونی توسط اساتید این گروه با هدف تعیین میزان مطلوبیت فرایندهای آموزشی، پژوهشی و... انجام می گیرد.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع توصیفی-مقطعی بوده که در سال ۱۳۹۰ در گروه میکروب شناسی دانشگاه علوم پزشکی جهرم صورت گرفته است. جامعه ی مورد بررسی شامل همه ی اعضاء گروه متشکل از مدیر گروه، اعضاء هیأت علمی، کارکنان و دانشجویان در نظر گرفته شد. ارزیابی درونی گروه بر اساس ۸ عامل مدیریت، رسالت ها و اهداف، اعضاء هیأت علمی و کارکنان، برنامه های آموزشی، دانشجویان، منابع آموزشی، پژوهش، سنجش و ارزشیابی صورت پذیرفت. جهت جمع آوری اطلاعات از سه پرسشنامه ی مدیر گروه، هیأت علمی و دانشجویان که بر اساس نرم افزار ارزشیابی درونی سازمان سنجش استخراج و سپس بر اساس الگوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که برای گروه میکروب شناسی بومی سازی شده، استفاده گردید.

یافته ها: بر اساس یافته ها مدیریت (با میانگین اکتسابی ۳/۵۸) و برنامه های آموزشی (۴/۳۹) در وضعیت مطلوب و بقیه ی عوامل در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته و در کل وضعیت در گروه آموزشی مورد پژوهش نسبتاً مطلوب است.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه وضعیت گروه مورد مطالعه نسبتاً مطلوب ارزیابی گردید لذا استمرار ارزیابی در جهت رفع نقایص موجود و نیز افزایش نقاط قوت تا رسیدن به سطح مطلوب و پایداری آن ضروری به نظر می رسد.

واژگان کلیدی: ارزشیابی، ارزشیابی درونی، میکروب شناسی

J Educ Ethics Nurs 2015;4(1):11-18

مقدمه:

دهه ی ۱۹۸۰ و در کشورهای آسیایی و اقیانوسیه از دهه ی گذشته آغاز شده و هم چنان در حال تغییر و تحول است [۲،۴]. در ایران نیز اجرای طرح های مربوط به ارزیابی مستمر از سال ۱۳۷۵ توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی آغاز شد [۵]. میکروب شناسی و انگل شناسی یکی از رشته های علوم پایه ی پزشکی است که دارای مجموعه های: باکتری، انگل، قارچ، حشره، ویروس، ایمونولوژی و سرولوژی می باشد. این رشته همگام با تحولات علم آموزش پزشکی دچار تغییرات زیادی شده به طوری که در حال حاضر از حالت تئوری محض

امروزه یکی از مسائل مهم آموزش عالی ارزیابی مستمر کیفیت پژوهش و آموزش است [۱]. یونسکو کیفیت در آموزش عالی را به صورت مفهومی چند بعدی می داند که به وضعیت محیطی نظام دانشگاهی، شرایط و استانداردهای رشته ی دانشگاهی بستگی دارد [۲]. کاربرد ارزشیابی آموزشی در نظام پزشکی از اهمیت ویژه ی برخوردار است، چرا که این نظام باید نیروی انسانی کارآموده با کیفیت مطلوب را برای عرصه ی مراقبت-های بهداشتی- درمانی تربیت کند [۳]. ارزشیابی در نظام آموزشی آمریکا حدود یک قرن پیش و در کشورهای اروپایی از اواسط

نویسنده مسئول، نشانی: جهرم، بلوار شهید مطهری، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، دانشکده ی پزشکی، گروه میکروب شناسی، آزمایشگاه میکروب شناسی

پست الکترونیک: rehanerouhi@yahoo.com

تلفن تماس: ۹۱۷۱۹۸۵۷۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۴/۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۲/۲۴

یاددهی، یادگیری در گروه که توسط مدیر گروه، اعضاء هیأت علمی گروه و کارکنان تکمیل گردید.

گردآوری داده ها درباره ی نظر دانشجویان نسبت به درون داده ها، دوره ها و برنامه های آموزشی و فرآیند یاد دهی- یادگیری در گروه که توسط دانشجویان تکمیل گردید.

روایی این پرسشنامه با استفاده از نظرات ۵ متخصص مربوطه بررسی و تأیید گردید و پایایی پرسشنامه ها با استفاده از یک تحقیق پایلوت ۳۰ نفری انجام شد و مقدار پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ی مدیر گروه ۰/۹۳۷، پرسشنامه ی هیأت علمی ۰/۹۱۴، و برای پرسشنامه ی دانشجویان برای قسمت (الف) ۰/۸۹۸، و برای قسمت (ب) ۰/۹۰۵، به دست آمد. پرسشنامه ها ی مدیر گروه و هیأت علمی به صورت سؤالات چند گزینه ای و بر اساس مقیاس لیکرت و در ۵ طیف بسیار خوب، خوب، متوسط، ضعیف و بسیار ضعیف طراحی گردید که مطلوب ترین گزینه ی امتیاز ۵ و نامطلوب ترین گزینه ی امتیاز ۱ داشت و پرسشنامه ی دانشجویان در دو قسمت (الف) شامل خصوصیات فردی استاد همانند دو پرسشنامه ی قبل و قسمت (ب) شامل ارزیابی تدریس استاد بر اساس مقیاس لیکرت و در ۳ طیف بلی، تاحدودی و خیر که مطلوب ترین گزینه ی امتیاز ۳ و نامطلوب ترین گزینه ی امتیاز ۱ داشت. جهت جمع آوری اطلاعات پس از کسب رضایت و تمایل دانشجویان و اعضاء گروه جهت شرکت در اجرای این طرح و توضیح اهمیت کار و نحوه ی پاسخگویی به سؤالات، پرسشنامه ها بین تمام اعضاء گروه و دانشجویان که در زمان تحقیق با این گروه دروس مربوطه را داشتند قرار گرفت. همه ی افرادی که در ضمن پژوهش انصراف داده یا دروس را حذف نموده بودند، از تحقیق حذف گردیدند. اطلاعات جمع آوری شده براساس جداول و محاسبات آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج در مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای کمتر از ۲ (۴۰٪) به پایین) بسیار نامطلوب، بین ۲/۵-۲ (۵۰٪-۴۰٪) نامطلوب، بین ۳/۵-۳ (۷۰٪-۵۰٪) نسبتاً مطلوب، بین ۴/۵-۳ (۹۰٪-۷۰٪) مطلوب و بین ۵-۴ (۱۰۰٪-۹۰٪) بسیار مطلوب و در مقیاس لیکرت ۳ گزینه ای کمتر از ۱/۵ (۵۰٪ به پایین) نامطلوب، بین ۲/۱-۱/۵ (۷۰٪-۵۰٪) نسبتاً مطلوب و بیشتر از ۲/۱ (بالا تر از ۷۰٪) مطلوب در نظر گرفته شد (۵۶).

خارج و دامنه ی آن به بالین کشیده شده است. میکروپ شناسی از جمله اولین گروه های شکل گرفته در دانشکده ی پزشکی جهرم بوده و تمامی دروس مذکور دارای مباحث عملی می باشند که در چندین آزمایشگاه جداگانه به مخاطبین ارائه می گردد. ارزشیابی درونی توسط اساتید این گروه با هدف تعیین میزان مطلوبیت فرایند های آموزشی، پژوهشی تجهیزات، فضاهای فیزیکی و تشکیلات انجام می گیرد.

روش کار:

این پژوهش توصیفی-مقطعی بوده که به شیوه ی کاربردی در گروه میکروپ شناسی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال تحصیلی ۱۳۹۰ صورت پذیرفت. جامعه ی مورد بررسی شامل همه ی اعضاء گروه متشکل از: مدیر گروه، اعضاء هیأت علمی، کارکنان و دانشجویان در نظر گرفته شد. ارزیابی درونی گروه بر اساس ۸ عامل شامل: مدیریت، رسالت ها و اهداف، اعضاء هیأت علمی و کارکنان، برنامه های آموزشی، دانشجویان، منابع آموزشی (فضاهای وسایل و تجهیزات)، پژوهش، سنجش و ارزشیابی صورت پذیرفت. افراد مورد تحقیق شامل ۶۷ نفر دانشجویان دختر و پسر و اعضاء گروه میکروپ شناسی (۶ نفر همکاران خانم و آقا) شاغل به تحصیل و کار در دانشگاه علوم پزشکی جهرم بودند. در این بررسی با در نظر گرفتن پژوهش- های قبلی و جامعه ی در دسترس جهت اخذ نمونه و نظر مشاور آمار نمونه گیری به روش سر شماری و در دسترس از تمام اعضاء هیأت علمی و کارکنان گروه میکروپ شناسی و دانشجویان پزشکی که در این سال با این گروه درس داشتند، تعیین گردید. جهت جمع آوری اطلاعات در اجرای این تحقیق از سه پرسشنامه استفاده شد که بر اساس نرم افزار ارزیابی درونی سازمان سنجش استخراج گردید و سپس بر اساس الگوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای گروه میکروپ شناسی بومی سازی گردید که ابتدا برای هر عامل و ملاک های آن نشانگرهایی مد نظر قرار گرفته سپس بر اساس آنها سؤالات پرسشنامه طراحی گردید. پس از آن سؤالات مربوط به هر زیر جامعه در پرسشنامه ی مربوطه گنجانده شد. هدف هر یک از این پرسشنامه ها گرد آوری داده ها در زمینه های زیر بود:

پرسشنامه ی مدیر گروه با ۱۹ سؤال: گرد آوری داده ها درباره ی جایگاه سازمانی و مدیریت گروه آموزشی که توسط اعضاء هیأت علمی گروه و کارکنان تکمیل گردید.

پرسشنامه ی هیأت علمی با ۱۶ سؤال: گرد آوری داده ها درباره ی هدف های گروه، جایگاه سازمانی و مدیریت گروه، نقش هیأت علمی در فعالیت های فرهنگی، آموزشی و پژوهشی گروه و نظرات آنان درباره ی درون داده ها و فرآیند

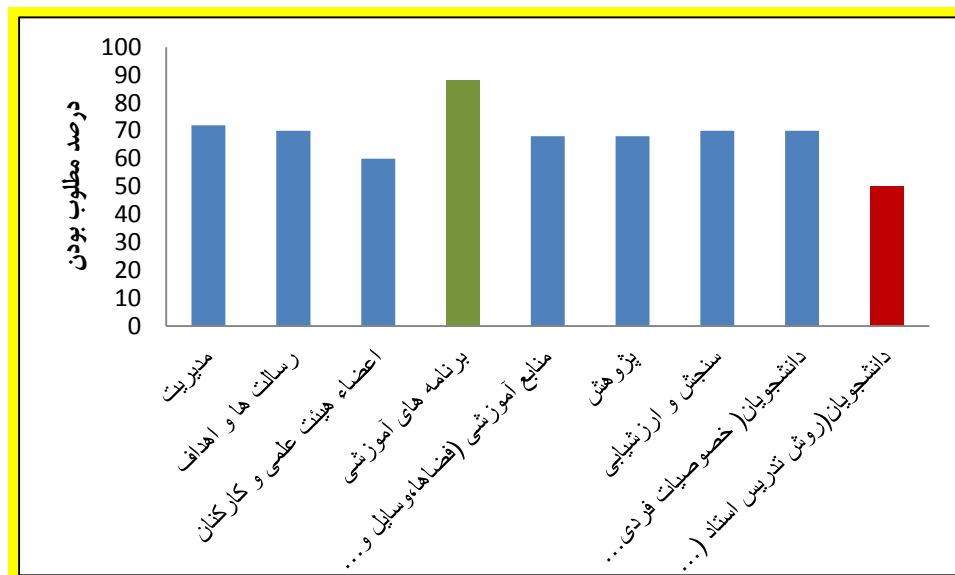
اختصاص دادند و بقیه ی عوامل در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار داشتند که در جدول و نمودار ۱ آمده است (امتیازها در مقیاس لیکرت از ۵ محاسبه گردید). میانگین سنی افراد مورد پژوهش در قسمت دانشجویان ۲۱/۵ سال با انحراف معیار ۰/۶۸ و در قسمت اعضای گروه ۴۱/۵ سال با انحراف معیار ۹/۷۹ به دست آمد.

یافته ها:

در ارزیابی درونی وضعیت گروه میکروبی شناسی برای ۸ عامل با کسب نمره ی ۳/۳۹ در کل در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفت که عامل های برنامه های آموزشی و مدیریت بالاترین میزان مطلوب بودن کل (۳/۵۸-۳/۳۹) و عامل دانشجویان کمترین میزان مطلوب بودن کل (۱/۵) در (قسمت ب) را به خود

جدول ۱: میزان و طیف مطلوب بودن عوامل مورد ارزیابی در گروه میکروبی شناسی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۱۳۹۰

عوامل مورد ارزیابی	نمره کسب شده	طیف مطلوبیت
مدیریت	۳/۵۸	مطلوب
رسالت ها و اهداف	۳/۵	نسبتاً مطلوب
اعضاء هیأت علمی و کارکنان	۳	نسبتاً مطلوب
برنامه های آموزشی	۴/۳۹	مطلوب
منابع آموزشی (فضاها، وسایل و تجهیزات)	۳/۳۸	نسبتاً مطلوب
پژوهش	۳/۴	نسبتاً مطلوب
سنجش و ارزشیابی	۳/۵	نسبتاً مطلوب
دانشجویان (خصوصیات فردی استاد «الف»)	۳/۵	نسبتاً مطلوب
دانشجویان (روش تدریس استاد «ب»)	۱/۵	نسبتاً مطلوب

نمودار ۱: درصد مطلوب بودن عوامل مورد ارزیابی در گروه میکروبی شناسی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۱۳۹۰

جدول ۲: میزان و طیف مطلوب بودن عوامل مورد ارزیابی در حوزه ی مدیریت

عوامل مورد ارزیابی	طیف مطلوبیت
تناسب رتبه ی علمی با سمت مدیریت گروه، هدایت صحیح جلسات گروهی و طرح مسائل ضروری و زمان بندی مناسب جلسه، نظارت بر فعالیت های هسته ی آموزشی گروه و انجام هماهنگی های لازم، انتقال مسائل و مشکلات گروه به مسئولین دانشگاه و پیگیری آنها، نظارت بر روند نحوه ی ارزشیابی فراگیران، تنظیم فعالیت های آموزشی مشترک با گروه های دیگر، انجام هماهنگی های لازم جهت تشکیل کارگاه های آموزشی و شرکت در کنگره های علمی، در دسترس بودن و تخصیص وقت جهت رسیدگی به مسائل گروه و همکاران.	نسبتاً مطلوب (%۷۰-۵۰)
برنامه ریزی و نظارت بر تشکیل جلسات ماهانه و فوق العاده ی گروه، اطلاع دقیق و ارزیابی مستمر فعالیت های آموزشی، پژوهشی اعضا گروه، پیگیری تهیه ی وسایل کمک آموزشی، قاطعیت در برخورد با مسائل انضباطی در گروه، توانایی در ایجاد روابط دوستانه و صمیمی بین همکاران، توجه به مشکلات و نیاز های فراگیران و تلاش در بهبود امر آموزش، پیگیری انجام تصمیمات اتخاذ شده در گروه، برخورد محترمانه با همکاران و فراگیران، اتخاذ تدابیر لازم جهت آموزش در تخصص های لازم در ادامه ی تحصیل اعضا گروه و ارتقاء آنها و اتخاذ تدابیر مناسب و سریع در مواقع بحران.	مطلوب (%۹۰-۷۰)

جدول ۳: میزان و طیف مطلوب بودن عوامل مورد ارزیابی در حوزه ی رسالت ها و اهداف

عوامل مورد ارزیابی	طیف مطلوبیت
انجام هماهنگی های لازم، انتقال مسائل و مشکلات گروه به مسئولین دانشگاه و پیگیری آنها، نظارت بر روند نحوه ی ارزشیابی فراگیران، تنظیم فعالیت های آموزشی مشترک با گروه های دیگر، انجام هماهنگی های لازم جهت تشکیل کارگاه های آموزشی و شرکت در کنگره های علمی، توجه به مشکلات و نیاز های فراگیران و تلاش در بهبود امر آموزش، اتخاذ تدابیر لازم جهت آموزش در تخصص های لازم در ادامه ی تحصیل اعضا گروه و ارتقاء آنها.	نسبتاً مطلوب (%۷۰-۵۰)

جدول ۴: ارزیابی خصوصیت فردی استاد توسط دانشجویان پزشکی از دروس ایمنی شناسی آزمایشگاه ایمنی شناسی، باکتری شناسی، آزمایشگاه باکتری شناسی، ویروس شناسی (قسمت الف)

عوامل مورد ارزیابی (شاخص ها)	کلاس درس حضور به موقع استاد در کلاس درس	فعال دانشجویان در کلاس درس	نظارت استاد بر حضور تدریس شده از دانشجویان	باز خورد مناسب مطالب	ذکر اهداف آموزشی در ابتدای جلسه	اهداف آموزشی مطابق با ارائه ی مطالب	مطالب درسی	رعایت توالی در ارائه ی مطالب	تاکید بر نکات کلیدی	تدریس	دانشجویان در چین پاسخوگی به سوالات	طول ترم	تخصیص دانشجویان در ارزیابی مستمر پیشرفت کسب مطالب	ذهنی دانشجویان جهت توجه به آمادگی روحی و آستاند	در پایان هر جلسه توسط جمع بندی مطالب درسی
ایمنی شناسی	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب
آزمایشگاه ایمنی شناسی	نسبتاً مطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب	مطلوب	نامطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب
باکتری شناسی	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب	نسبتاً مطلوب
آزمایشگاه باکتری شناسی	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب	مطلوب
ویروس شناسی	نسبتاً مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب

جدول ۵: ارزیابی دانشجویان پزشکی از درس باکتری شناسی (قسمت ب)

عوامل مورد ارزیابی	طیف مطلوبیت
مطالب ارائه شده در افزایش علم آن، مطالب صرفاً حفظی ها	مطلوب (%۹۰-۷۰)
فهم کل مطلب، مطالب نیازمند به استدلال	نسبتاً مطلوب (%۷۰-۵۰)

جدول ۶: ارزیابی دانشجویان پزشکی از درس آزمایشگاه باکتری شناسی (قسمت ب)

عوامل مورد ارزیابی	طیف مطلوبیت
دیدگاه کلی از این درس، تهیه ی اسمیر و شکل باکتری ها، شناخت و کاربرد محیط های کشت.	مطلوب (%۷۰-۹۰)
توضیحات ارائه شده در مورد مباحث درسی و جذابیت و یادگیری آنها، نیاز دانشجویان در فراگیری مباحث خاصی از میکروبی شناسی، پروژه ی مجهول، تست های تشخیصی جهت شناسایی باکتری ها، طرز ساخت محیط های کشت، کار کردن با میکروسکوپ از بیماری های میکروبی در ایران و نحوه ی اثر عوامل فیزیکی و شیمیایی بر باکتری ها، جلسه ی مرور آزمایشگاه در یاد آوری و تثبیت مطالب، تناسب مطالب ارائه شده با آزمون، نحوه ی برگزاری آزمون.	نسبتاً مطلوب (%۵۰-۷۰)

بحث

هدف از ارزیابی گروه های آموزشی در نظام های آموزشی دانشگاهی بررسی میزان موفقیت آن سازمان در پیشبرد اهداف آموزشی، پژوهشی و سایر وظایف محوله می باشد که با دستیابی به نقاط قوت و ضعف گروه های آموزشی این اهداف محقق می شود [۷]. فرزینپور و همکاران از دانشکده ی بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران در گزارش نتایج ارزیابی درونی در ۱۵ گروه آموزشی متذکر می شوند که یکی از روش های مؤثر در شناسایی نقاط قوت و ضعف یک نظام آموزشی استفاده از ارزیابی درونی است [۸،۶،۱۰]. در ارزیابی درونی وضعیت گروه میکروبی شناسی در کل در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفت. پژوهش های براننده تهرانی و همکاران ارزیابی درونی گروه آموزشی شیمی دارویی دانشگاه علوم پزشکی تهران را نیز تا حدی مطلوب قلمداد کردند [۱۱]. در پژوهش حاضر در حوزه ی مدیریت بر اساس شاخص ها، نظر همکاران در قسمت های مختلف در جدول ۲ آورده شده است که در کل عامل مدیریت را مطلوب ارزیابی کردند (۳/۵۸). از دلایل این امر می توان به اتخاذ تصمیمات اصلی گروه به طور مشارکتی و در شورای گروه براساس ضوابط ضمنی مورد توافق اعضا اشاره کرد که مؤید مدیریت مطلوب می باشد و با پژوهش احمدی طهران در ارزیابی گروه آموزشی مامایی دانشگاه علوم پزشکی قم، سال ۱۳۹۰ همخوانی دارد. ولی افشاری و همکاران از اهواز ارزیابی درونی در گروه مامایی دانشکده ی خود در حوزه ی مدیریت را نسبتاً مطلوب ارزیابی کردند [۱۲،۵].

در حوزه ی رسالت ها و اهداف بر اساس شاخص ها (جدول ۳) نسبتاً مطلوب (۳/۵) ارزیابی گردید. مهم ترین نیازهای گروه در این رابطه اتخاذ تدابیری در راستای ارتقاء مرتبه ی اعضای گروه و برنامه ریزی برای کسب رتبه های بالاتر علمی و پیشبرد روند ارتقاء اعضا در گروه می باش. پارسا یکتا و همکاران نتایج ارزیابی درونی در دانشکده ی پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران را بسیار خوب اعلام کردند که بالاترین امتیازات ارزیابی درونی نیز مربوط به اهداف و تشکیلات این گروه بود [۹].

در حوزه ی اعضای هیأت علمی و کارکنان براساس شاخص ها وضعیت نسبتاً مطلوب بود. که افزایش تعداد اعضای گروه در حوزه ی هیأت علمی و کارکنان با تسهیل وضعیت استخدامی، همچنین با توجه به تعداد دانشیار، استادیار و مربی، تشویق به ادامه ی تحصیل و توسعه ی فعالیت های لازم در دستیابی به رتبه های بالاتر علمی می تواند مؤثر باشد [۵،۱۳]. در پژوهش فرزین پور و همکاران اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران از سطح قابل قبولی برخوردار بودند [۶].

در حوزه ی برنامه های آموزشی بر اساس شاخص ها در کل مطلوب ارزیابی گردید (۴/۳۹). به لحاظ کیفی اعضای هیأت علمی و کارکنان این گروه در بیشتر دوره های آموزشی که توسط مرکز مطالعات و توسعه ی دانشگاه برگزار شده است، شرکت نموده اند. این نتیجه با یافته های پارسا یکتا و همکاران (۱۳۸۴) و افشاری و همکاران از اهواز نیز همخوانی داشت؛ ولی در ارزیابی درونی گروه پرستاری دانشگاه تهران مسائل مربوط به هیأت علمی از نقاط ضعف گروه مطرح شده است [۸،۱۲].

در حوزه ی دانشجویان نتایج به دست آمده در درس ایمنی شناسی توسط دانشجویان پزشکی بر اساس شاخص ها: در خصوصیت فردی استاد (جدول ۴) ارزیابی نسبتاً مطلوب دانشجویان در این دو مورد: آمادگی روحی و ذهنی دانشجویان جهت کسب مطالب و جمع بندی مطالب درسی در پایان هر جلسه توسط استاد؛ ضرورت توجه اساتید به این دو مطلب را تأکید می کند. همچنین برخی مطالب درسی را بسیار خوب و در حد مطلوب و برخی در حد نسبتاً مطلوب و برخی نیز کم و در حد نامطلوب متوجه شده بودند که ممکن است به دلیل نوع مطالب درسی یا نوع تدریس اساتید مختلف در قسمت های متعدد درس باشد.

نتایج به دست آمده در درس آزمایشگاه ایمنی شناسی از دانشجویان پزشکی براساس شاخص ها در خصوصیت فردی استاد (جدول ۴) ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در طول ترم را نامطلوب ارزیابی نمودند که این امر توجه اساتید را به پایش مستمر در کلاس های عملی همچون تئوری می طلبد.

مفاهیم این درس در حد نسبتاً مطلوب آشنا گردیده بودند که امید است با برنامه ریزی و اتخاذ تدابیر به حد مطلوب برسیم. با توجه به اینکه در این حوزه مطلوبیت عامل «دانشجو» نسبتاً مطلوب می باشد، با یافته های افشاری و همکاران سال ۱۳۸۰ در ارزیابی درونی در دانشکده ی پرستاری و مامایی اهواز همخوانی داشت [۱۲]. به نظر می رسد استفاده از نظرات دانشجویان در مورد نحوه ی فرآیندهای آموزش تئوری و عملی می تواند در جهت رسیدن به وضعیت مطلوب کمک کننده باشد.

در حوزه ی منابع آموزشی براساس شاخص ها نسبتاً مطلوب (۳/۳۸) ارزیابی گردید که دلیل این مستقل نبودن گروه ها در امکانات و تجهیزات و اعتبار مالی مجزا است. در پژوهش افشاری و همکاران سال ۱۳۸۰ در ارزیابی درونی در دانشکده ی پرستاری و مامایی اهواز مطلوب بودن امکانات و تجهیزات آموزشی از نقاط قوت گروه بوده است [۱۲]. در تحقیق ضرابیان و همکاران سال ۱۳۸۷، وضعیت این عامل در گروه دندانپزشکی نامطلوب گزارش شد [۱۴]. همچنین در پژوهش رفیعی و همکاران نیز عامل امکانات و تجهیزات در گروه پرستاری داخلی جراحی ضعیف گزارش گردید [۱۵]. نجفی پور و همکاران نیز در پژوهشی مشابه در ارزیابی درونی گروه اطفال در چهارم این عامل را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرد [۱۶] که با توجه بیشتر مسئولین دانشگاه به فضاهای آموزش تئوری کلاس درس و نزدیک شدن به استانداردهای پیشنهادی می توان این عامل را نیز ارتقاء بخشید.

در حوزه ی پژوهش بر اساس شاخص ها با چاپ حدود پنج مقاله و بیش از ده طرح مصوب طی یکسال، همچنین وجود بیش از سه مجله ی داخلی و خارجی و ۳۰ عنوان کتاب تخصصی در کتابخانه ی گروه در وضعیت نسبتاً مطلوب ارزیابی گردید. با افزایش فعالیت اعضا در چاپ مقالات، تدوین کتاب، داوری مقالات و اعلام آمادگی جهت عضویت در هیأت های علمی، سمینارها و کنفرانس ها می توان این حوزه را نیز ارتقاء بخشید.

در حوزه ی سنجش و ارزیابی بر اساس شاخص هایی چون ارزیابی حضور به موقع و مؤثر در گروه، همکاری در امور مربوط به ارتقاء کیفیت آموزش، حضور فعال در برنامه ریزی های آموزشی، احساس مسئولیت در امر آموزش دانشجویان، حضور فعال در شورای گروه، اعلام به موقع نتایج آزمون فراگیران، انجام امور مربوط به آموزش به موقع و منطبق با برنامه ی هفتگی در کل نسبتاً مطلوب ارزیابی شد.

با توجه به نقش انکار ناپذیر ارزیابی درونی در اصلاح امور و پیشبرد اهداف آموزشی، این مهم با اصلاح نشانگرهایی که امتیازات پایین تری داشتند و نیز بهبود نشانگرهایی که امتیازات

فراگیری مطالب درسی ارائه شده دانشجویان تا حدودی (نسبتاً مطلوب) ارزیابی شد که نشان می دهد نیاز بیشتری به توضیح دارند همچنین در درس باکتری شناسی در خصوصیت فردی استاد (جدول ۴) توجه به آمادگی روحی و ذهنی دانشجویان جهت کسب مطالب، جمع بندی مطالب درسی در پایان هر جلسه توسط استاد و ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در طول ترم را نسبتاً مطلوب ارزیابی نمودند. در موارد تدریسی (جدول ۵) دانشجویان اعتقاد داشتند که مطالب ارائه شده در افزایش علم آنها نسبتاً مطلوب عمل کرده است. دانشجویان مطالب صرفاً حفظی را در حد مطلوب متوجه شده بودند و مطالبی را که نیاز به فهم کل مطلب یا مطالب مرتبط را داشته یا نیاز به استدلال دارد، در حد نسبتاً مطلوب متوجه شده بودند که شاید مؤید نیاز به ارائه ی مطالب به صورت اینتگریشن باشد.

این نتایج در درس آزمایشگاه باکتری شناسی در خصوصیت فردی استاد (جدول ۵) ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در طول ترم را نسبتاً مطلوب ارزیابی شد و در موارد تدریسی (جدول ۶) در فعالیت های پر تکرار نظیر: تهیه ی اسمیر و شکل باکتری ها دانشجویان در حد مطلوب مطالب را فرا گرفته بودند که مؤید لزوم تکرار در قسمت عملی ماستی باشد که گروه با طراحی پروژه ی مجهول سعی در تکرار مطالب در پایان جلسات دارد. به اعتقاد دانشجویان نتیجه ی آن نسبتاً مطلوب می باشد. امید است با بازنگری های لازم و رفع نقایص به نتیجه ی مطلوب برسیم. همچنین در تست های تشخیصی جهت شناسایی باکتری ها، طرز ساخت محیط های کشت، کار کردن با میکروسکوپ اطلاعات دانشجویان در حد نسبتاً مطلوب است ولی در شناخت و کاربرد محیط های کشت در حد مطلوب قرار دارند که شاید دلیل آن نوع رشته ی آنها باشد که نیاز کمتری به انجام موارد تشخیصی و ساخت محیط کشت و کار با میکروسکوپ دارند. شناخت دانشجویان از بیماری های میکروبی در ایران و نحوه ی اثر عوامل فیزیکی و شیمیایی بر باکتری ها در حد نسبتاً مطلوب بود که امید است با توضیحات کاملتر و وسیع تر به حد مطلوب برسیم. در مورد کمک جلسه ی مرور آزمایشگاه در یاد آوری و تثبیت مطالب و تناسب مطالب ارائه شده با آزمون و نحوه ی برگزاری آزمون دانشجویان نظر نسبتاً مطلوب داشتند که امید است با اتخاذ تدابیر لازم در این امور نیز به حد مطلوب برسیم.

در درس ویروس شناسی در خصوصیت فردی استاد (جدول ۴) دانشجویان حضور به موقع استاد در کلاس درس و ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در طول ترم را نسبتاً مطلوب ارزیابی نمودند. در موارد تدریسی دانشجویان با کلیات و

منظور استفاده و بهره برداری از نظرسنجی های دانشجویان در رابطه با روش تدریس دانشکده، EDO اعضای هیأت علمی در سطح گروه و یا دانشگاه، افزایش فضای فیزیکی گروه، تلاش بیشتر مدیریت دانشکده جهت جذب منابع و امکانات بیشتر، راه اندازی مقاطع تحصیلات تکمیلی به منظور افزایش تولیدات پژوهشی گروه، جذب اعضای هیأت علمی با صلاحیت و کارآمد، ایجاد تشکیلات اداری در گروه مانند دبیرخانه، منشی و کارشناس، ایجاد و راه اندازی و تقویت فعالیت دفتر دانش آموختگان [۱۷].

تشکر و قدردانی:

هزینه ی این طرح تحقیقاتی با شماره ی (۶۸/۱۳۹۳) از طرف معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جهرم تأمین گردیده است. نویسندگان مراتب تشکر را از این معاونت و همه ی عزیزانی که در زمان اجرای طرح ما را یاری نمودند ابراز می دارند.

بالایی کسب کردند، ممکن خواهد شد که در نهایت به ارتقاء کیفیت خواهد انجامید [۵].

نتیجه گیری:

در کل، با توجه به نتایج حاصله در گروه آموزشی مورد پژوهش به نظر می رسد ادامه و استمرار ارزشیابی همگام با رفع نقایص موجود و افزایش سطح نقاط قوت در جهت رسیدن به حد بسیار مطلوب و نگهداری گروه در این وضعیت ضروری می باشد. بر همین اساس تلاش گردیده برنامه ریزی های گروه در راستای رسیدن به این وضعیت و پایداری آن باشد.

پیشنهادات:

انعقاد تفاهم نامه ی همکاری های آموزشی و پژوهشی، ایجاد برنامه ریزی منظم زمان بندی شده برای تماس و تعامل بیشتر اعضای گروه با دانشجویان، بررسی و ارائه ی راهکارهای لازم برای افزایش رضایتمندی دانشجویان، برنامه ریزی مدون به

References:

- Bazargan A. Internal Evaluation in University and Application in Continuous Improved Higher Education Quality. Res Plan High Educ 1996;3(3-4):14-22. [Persian].
- Seif Hashmi M, AminBidakhti M Il, Yazdiha MS, nabavi M , Muhammad F. Internal evaluation to improve the quality of education in the department of pediatrics, University of Medical Sciences. Semnan Univ Med Sci J 2003; 2(3, 4): 175 - 167. (Persian).
- Peace Lenn M. Quality assurance in higher education: A global tour of practice and resources. Higher Educ Europe 1993;18(3): 71-80. 5.
- Mckimm J. ABC of learning and teaching in medicine: web based learning. BMJ 2003; 326: 870-73.
- Bazargan A. Internal Evaluation in medical education as a national institution to estimate the quality of higher education in Iran: Challenges and Prospects: a review article. J Med Educ Dev Center 2010 ;6(1):81-88(Persian).
- Ahmari Tehran H, Raisi M, Dadkhah Tehrani T, Mehran N, Jafarbegloo E. Internal Evaluation of Midwifery Department in Qom University of Medical Sciences. Qom Univ Med Sci J 2013; 7(2): 31-36. [Persian].
- Farzianpour F. Educational evaluation in 15 groups of educational in Tehran University Medical Sciences. Tehran:EDC press; 2004:32- 106.
- Pawlowski ZS, Goullier-Fleuret A, Bruschi F. Undergraduate Teaching of Medical Parasitology. Parasitol Today 1998 .14(4):127-128.
- Parsayekta Z, Salmanibarogh N, Monjamed N, Farzianpour F, Eshraghiyan MR. Internal evaluation in nursery and midwifery school in Tehran university of medical sciences. Hayat J 2005;1(1):71-8.
- Carrol JG. Faculty self evaluation.London press; 1987: 32-40.
- Barazandeh Tehrani M, Soury E, Farzianpour F, Shafiei A, Shamsa S, Sadat Ebrahimi S, et al. Internal Evaluation in the Department of Education, Faculty of Chemical Medicine, Tehran University of Medical Sciences. J Res Educ Syst 2006; 1(1): 57-68. [Persian].
- Afshary P, et al. Internal evaluation in Faculty of Nursing & Midwifery. Ahvas Univ Med Sci. EDC press; 2001: 60-61.
- Vlasceanu L, Gruenberg L, Parlea D. Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions. Bucharest: UNESCO; 2007:48-49.
- Zarrabian M, Farzianpour F, Razmi H. Internal Evaluation of the Endodontics Department. J Strides Dev Med Educ 2008;5(2):135-142. [Persian].
- Rafiee GH, Khodadady Zadeh A, Kazemi M, Shahabi M, Ravery A, Bakhshi H. Internal Evaluation of Medical Surgical Nursing Department of Rafsanjan University of Medical Sciences. J Semnan Univ Med Sci 2004;5(2):9-17. [Persian]
- Najafi N, Emam Qureshi, F, Mogharab W, Zekavat A. The evaluation of educational quality of Pediatric group. J Med Sci Univ 2009;5 (5):51-60. (Persian).
- Farzianpour F. Assessment of educational program quality in Tehran University of Medical Sciences and Health Services. Tehran: EDC Press; 2004: 10.

Internal assessment of the Department of Microbiology, Jahrom University of Medical Sciences

Rouhi jahromi R^{1*}, Davami M.H², Hourang H.A³

Received: 3/15/2015

Accepted: 6/27/2015

1. Dept of Microbiology, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran
2. Dept of Microbiology, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran
3. Dept of Education, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Volume 4, Number 1, Spring 2015

J Educ Ethics Nurs 2015;4(1):11-18

Abstract:

Introduction:

One of the policies of the Ministry of Health is encouraging departments to conduct internal evaluations. Department of Microbiology is among the first groups formed in Jahrom Medical School that, in line with developments in medical sciences, has gone out of an absolutely theoretical mood and its scope has been drawn to the bedside. Internal assessment is done by the teachers of this group to determine the utility of educational and research processes.

Materials and Methods:

This study was a cross-sectional study in 2011 carried out in the Department of Microbiology, Jahrom University of Medical Sciences. The studied population consisted of all members of the group including head of department, faculty, staff and students. Internal assessment was performed based on eight factors including management, mission and goals, faculty and staff, curriculum, students, educational resources, research, testing and evaluation. Three questionnaires to collect information director, faculty and students on the basis of internal assessment software to extract and then assessing the chart according to the Ministry of Health and Medical Education has been used for microbiology localization.

Results:

According to the results, management (mean acquired 3.58) and educational training (4.39) were in the ideal situation and the other factors were in a roughly appropriate position and generally the research Department was in a relatively favorable situation.

Conclusion:

Due to the relatively favorable assessment study groups, it is necessary to continue assessment along with removing the existing flaws and increasing the strengths.

Keywords: Evaluation, Internal Evaluation, Microbiology

* Corresponding author, Email: rehanerouhi@yahoo.com

